

SVIJETLE PERSPEKTIVE

Pabirćenje po vlastitoj župi je i ugodno i neugodno, ali uvijek interesantno. Kao u filmu redaju se ispred naših očiju likovi otaca, majki, mladića, djevojaka, ministranata i djece. Defiliraju u mašti dušobrižnika karavane generacija ljudi koje je odgojio, preodgojio, duhovno uzdizao, tješio, hrabrio. Nalijeću kao valovi k obali, oni s kojima je proveo mnoge vesele radosne, ozbiljne i teške časove života i kroz njihovo žuborenje htio bi saznati, gdje su sada oni koji su tako pobožno držali u svojim nevinim rukama, vrčice za vodu i vino pri velikoj Misi, gdje li je ono djevojče što je u bjelini predvodilo procesije, romonilo pozdrave biskupu, začinjalo svaku svečanost . . . ?

Dušobrižnik sve ovo promatra s nostalgijom u srcu i retrospektivnim pogledom otkriva često parabolični hod i **zapađ** nekadašnjih »zvijezda« iskraj oltara. Nema sumnje: na mnoge bi volio ne misliti. Desavuirali su ga. Odbjegli. Otišli s legitimacijom rasipnog sina, daleko od Boga, dalje od crkve. Zaprljali blatom zaboravi bijelu haljinu ministranata, goropadno odbacili sjajnu krunu i lepršavi veo sa glave. Srušili su mostove nekadašnji ljubimci župnika, okrenuli glavu na drugu stranu dojučerašnje »maze« koje su se vrtjele oko sakristija i drugih mantija. Ponestalo je ulja u sudovima djevice, proigrana dobrotu i naklonost, otupio žar, a ugasila se ljubav i štovanje prema domu Božjem.

To je više puta teška i bolna konstatacija, ali sasvim realna i skoro svakidašnja. No u toj crnoj perspektivi bljesne i druga strana medalje. Dušobrižnik koji je vjerno odan svome pozivu i svojoj dužnosti ima i radosnih i lijepih doživljaja i ugodnih iznenađenja, pa nađe plodove davno posijanog sjemena. Nekadašnja opomena, pouka, nagrada, iskazano shvaćanja i pomoć u rješavanju teških problema i situacija u životu, — neka već zaboravljena sitnica, — eto sada izlazi na svijetlo. Tada se sa radošću konstatira, da naprezanje u vjeronaučnoj dvorani, iscrpljenost pješaćenja, apostolat riječi i primjera, razgovori i nagovori nijesu bili bačeni u vjetar. Začudo — nijemi je progovorio, a zaboravljeno zrno između drača je iznenada proključalo i obećaje siguran rod.

Evo nekoliko svježih klišeja iz ladice moje župe. Nose konspirativna imena iz Starog Zavjeta, iako su čisti mediteranci. Znam, da se ne bi bojali ni javnosti. Oni su svi Kristovi učenici i ne poznaju Nikodema.

TOBIJA: Veseo, društven, prijateljski. On je već na fakultetu, ali i bez toga rado primljen u svakom društvu i svakoj zgodi, a budan u svako doba evanđeoskog sata, kao vjerni radnik sa božje njive. U najopasnijim godinama života nije izgubio ama baš ništa od svoga nekadašnjeg elana i zanosa za Crkvu, ni od one ljubavi, koja je skopčana s poštovanjem prema svećeniku. Vrijedni suradnik oko oltara i super-ministrant i sada kao student provodi svoj život u skladu sa božjim zakonom. Doista sam priznaje da su oluje mladosti pokatkad burne i silovite i da nije lako biti trajno na vjetrometini. Pitamo ga kakva je »situacija«, a on kao iz puške odgovara i konstatira: »Temperatura u opadanju... duh je spreman, ali tijelo slabo...« Poremetnje su moguće i prijeteće, ali on ostaje junak dana. Ni jedan ispit nije propušten, ni jedan dan izgubljen. Posjeduje osjećaj za dužnost kao spartanac. Planski živi, pa čak i moli. Njegov život je ilustracija i primjer marljivosti, dobrote, velikodušnosti i evanđeoske radosti koja napunja one, koji stoje blizu Boga. On zna da animira cijelo društvo, vazda ugodno nasmijan i šaljiv, vazda pripravan da reagira s ukusom i prirođenim humorom. Kad je ono bio na teškom ispitu na fakultetu, u žurbi je zaboravio uzeti sličicu sv. Antuna. Zadnji čas se sjetio da ima još jednu rezervnu u novčaniku. Brzo ju je pronašao, preporučio se Čudotvorcu i — ispit je položen preko svakog očekivanja. Tako se vratio moj Tobija na praznike, veseo i radostan, zbog izvanrednog dara s neba.

GEDEON: Skoro je završio vojsku, a on bi trebao da vječno ostane vojnik. On je utjelovljena snaga, hrabrost i odvažnost. Zapao ga je najteži rod vojske, ali je to za nj igračka. Jak, zdrav, snažan, a sa svim ti otmjen i sređen. Nije uvijek takav bio. Kao dečko razbijao je susjedske prozore, krao naranče, mladima dijelio »lekcije«, ali i prije vojske se sasvim smirio i postao jedan od najboljih u božjoj ekipi. I on je redoviti nedjeljni gost pri božjoj službi. Pred polazak u armiju izmirio je svoje račune s Bogom, a to je i inače trajno prakticirao. On nekako demonstrativno pokazuje svoje religiozne osjećaje. Njemu je u krvi vjera, ispovijest, Misa. Utkani su u njegovu biće. Tako i

ovaj bez skrivanja i bez maske, radosno pronosi »veselu vijest«, riječju i primjerom. Rado smo pozdravili njegov povratak iz armije, jer je njegova prisutnost utješni motiv s obale, koji će i druge hrabriti. Gedeon nam je potrebit. Uljanica koja se ne gasi.

BENJAMIN: Nije dvanaesti nega baš jedinac. Već je prevalio dvadesetu. Isklesan kao kip. Djetinjski odraz na licu, tihi nemir u srcu i duši. Oluje bijesne, ali pismo svjedoči... »Nalazim se u velegradu, daleko od roditelja, daleko od Vas, ali vjerujte da sad Bogu bliži, jer su opasnosti mnogo veće. Nadam se da neću posrnuti. Imam savjest koja me priječi...« I tako naprijed. Redovito obavlja svoje vjerske dužnosti. Zanosí se mišlju crkvenog sviranja. Podržaje vezu sa župnikom, dopisuje se iskreno i često. Ta on je bio nekadašnji Benjamin među ministrantima. Bilo je katkada i suza i to onih prolaznih: tko će kadionik, tko će zvono... Sa Tobijom je ratovao duge godine sunčanih ministrantskih dana, a drugovao sa najboljima. I sada su opet na praznicima skupa. Opet ih spaja staro prijateljstvo, nekadašnji sitni rivalitet i ljubav. Danas ih muče istovetni problemi. Fakultet, ispiti, život. Kako rekosmo glazba mu je »hobby«, ali se nedjelja i Misa ne smiju žrtvovati, ni podrediti. Po redu se ide: Bog, roditelj, pa onda sve ostalo. Do sada nemamo što prigovoriti, jer »djeluje« ozbiljno. Majka ga ipak zove »onaj moj mali«, premda je dvadeset centimetara viši od nje. Zaludu, kaže on, ja je moram slušati. Ja sam tako odgojen, tako formiran, taj kalup ne mogu mijenjati. Manire su mu fine, jer su uokvirene u božje ozračje. Sličan je onom mladiću iz Evandjelja, s razlikom, što kroz život ne ide žalostan.

DAVID: Bolje mu ime ne bi ni pristajalo. Jak, snažan, žilav, otporan. Primorske uličice i od sebe uske, za nj su nelagodne. Kada silazi niz stepenice pravi galamu i nespretno maše rukama. Vrluda i kad ide po ravnu. Ali unutrašnjost ovoga Davida je kao bistro gorsko jezero, u kojemu su utkane sunčane niti, refleksi neba, otvoreni prozor na svježi božji perivoj. Nedjelja je dan Božji i dan njegov. Ne treba ga zvati ni naganjati na Misu, na Pričest. On zna svoju dužnost. Zna je sa svake strane. On je i najbolji u razredu. On ne pozna »kolce«. On priznaje: »Ja se osjećam sretan. Profesori i drugovi me vole. Radujem se kad

drugome pomažem. Škola mi ide dobro, a s Božjom pomoći čovjek može svladati mnoge teškoće. Zlih drugova ima, ali ja sam superiorniji od njih, pa mi se ne usuđuju ni približiti, zlih primjera ima, ali ih ja ne slijedim, padova ima, ali ih ja ne odobravam i ne prakticiziram.« Njegove crne, duboko utisnute oči, ulijevaju hrabrost, odavaju poštenje, svijetle edenskim sjajem. To je nekadašnji ministrant i osoba nekadašnjeg i sadašnjeg povjerenja i ljubavi. On ugrađuje svoje kamenje u duhovnu zgradu ove božje zajednice. U nj se upire prstom i sigurno bi mnoga majka poželjela takova sina, mnogi drug takova pratioca. Davide moj, pazi se, teren je sklizak, a oluja bijesni sve jače! Ovaj div u svojoj jednostavnosti i pećina u svojoj mirnoći, čeka kao tisuće drugih katoličkih orijentalnih omladinaca, teške nutranje bojeve, mnoge smetnje i grozne sukobe. U sve bismo prije povjerovali nego li u njegovo dezertiranje. On je svijestan da borba postaje, ali i da je David svladao praćkom strašnog Golijata. Ovog puta je mama napravila dobru praćku i dala je mome Davidu u ruke. On čeka Golijata spremno i bez straha.

SAMUEL: Ovaj je tih, povučen, smiren, sređen, topao i neposredan. Samuel! Eto ga uvijek, kadgod ga zazoveš u pomoć u svakom poslu. A njemu se ne žuri. Baš nikada. I to mu zamjeraju, da nije suvremen. Ali ja sam uvjeren, da će on ipak na vrijeme stići na cilj. I on fanatičnom tačnošću obavlja svoje vjerske dužnosti. Odmjerenim i skoro staračkim korakom, ziba se uz obalu ka crkvi. Mirno i suvereno vlada prostorom oko sebe. Spojio je u sebi svjet svoje nutranjosti s Bogom, u koji je postavio svega sebe i svu svoju osobnost. U njemu raste dobar katolički mladić, ali on će biti isto tako odlični društveni malter, na bilo kojem položaju. Takova je njegova životna staza. »Pa nijesam ja dijete«. Ja znam što je dobro, a što nije, što valja, a što ne valja. Lako je postati vucibatina i ništarija. Ja znam da me vjera drži...« Dalje nije tumačio, ni ja pitao. Bilo je sve rečeno. Sa čežnjom sam ga gledao, kako malo pokučen po prirodi, odmjerenim korakom kreće spram crkve, gdje se već »trećom« javilo prodorno brujanje zvcna, sa vitkoga tornja. Izgubio mi se iz vida između palmi, ali ne iz sjećanja. Kao da svakim korakom ponavlja moćni refren: »Govori Gospodine, tvoj sluga sluša. »Ova smokva obećaje rod. Moj Samuel!

IZAK: Nije žrtvovan, ali je za to požrtvovan. Brzo reagira i veselo prima Božju poruku i Kristovu riječ. Rado deklamira i zanosno pjeva. Ljubazan je i skladan, a izrasta kao zdrava mladica na čokotu zrele loze. Vitak i dostojanstven, po malo se ljuja u paradnom stilu. Crkva mu je neobično draga. On je stari ministrant i vjerni pratilac župnika pri sprovodima ili blagoslovu kuća. Stvarao je zaplete i sam raspletao situacije. Još se igra s onim manjim i dijeli im »tiškete«, da ih odmah zatim pomiluje nježnošću starijeg brata. Odmah zapaža novosti u crkvi, ili liturgiji i zanosno ih prihvaća. »Molim kako ovo, zašto ono? ... Nije to prije bilo. Sada je bolje i meni draže!« I tako ovaj novovjeki pečalbar nauke putuje svaki dan u školu autobusom u grad. Treba kasno leći, a rano se ustati. Treba učiti i pripremati se. Dok se silazi niz stepenice, treba se još jednom prekrstiti. »Isuse blaga i ponizna srca ... učini srce moje ...« i odmah susret na ulici s drugom i prijateljem. Veselo ispituje zadnje rezultate utakmice (Izak je hajdukovac), pa školske zadatke, ali ispred Gospine crkve ne zaboravlja opet da se prekrsti i Njoj preporuči dan koji započinje, zamoliti pomoć, snagu, okrepu. Ovaj naš Izak penje se na goru ljudskih vrlina i na bregove kršćanskih kreposti. Mi predpostavljamo, a on obećaje da će od njega nešto biti. No staza je duga i opasna, avanture zamamne, sirene kriještave. Ali i on je pripravan za start, oboružan milošću i duhovnom snagom. Filigranska duša žubori dahom vječnosti.

x x x

Ovako sam se popeo na smokvu moje župe i promatrao ovo interesantno tkivo božjih rukotvorina i ove plodove koji sazrijevaju. Crv ih nije nagrizao. Jabuke su još na čvrstoj peteljci i mirišu na evandeoske sokove. Doduše ima i gnjlih i nagriženih. Njih sada ne brojim. Ima ih svagdje i svukuda. Oni me žaloste, ali ovi nabrojani i još mnogi drugi Gedeoni, Davidi i Samueli uz brojne Estere, Judite i Makabejke, daju mi radosti i poticaja za daljni rad. Uostalom, ni Krist nije imao svagda punu salu slušalaca. I on je imao renegata i on je plakao nad Kafarnaumom, ali je i emfatično uskliknuo: »Zaista vam kažem, ne nadoh tolike vjere u Izraelu.«

Ovo je samo kratki i časoviti pogled na duhovno ozračenje jedne male božje zajednice, jedne male duhovne obitelji i na neke njene članove. Ima ih još i to svih doba i zvanja. Ima muških i ženskih. Mnogi od njih su zaslužili, da ih se spomene i da ih se istakne. To nije moguće. Tko će pobrojiti sve tkalje, švelje, ribare, mornare, činovnike, studente, sve fakultetski obrazovane intelektualce? Svi oni doprinose afirmaciji Božje Riječi, baš svojom riječju i djelom. Svi su oni pioniri i protagonisti u jednoj drami, čija je radnja započela na Kalvariji, za preobrazbu svijeta. Svi su oni suvremeni apostoli i otstupnica, koja čuva pozicije, na granicama božjega kraljevstva.

Ovakav pogled moguć je u svakoj župi i svugdje će biti vjerojatno iste konstatacije i isti zaključci. Nemojmo očajavati! Nije sve izgubljeno. Na nemirnom moru talasaju se bijeli jedrenjaci, čvrstih užeta, jakog kormila i sunčanih jedara. Oni nam daju naslutiti nešto svijetlije perspektive nego li ih mi zamišljamo, kukajući katkada nad praznim klupama u crkvi. Kada moji Tobije, Benjamini, Gedeoni i Davidi iziđu na poprište životne arene, vjerujemo u njihovu pobjedu, za afirmaciju vječnih vrednota, koje sada skromno zastupaju i u srcu nose. Buktinje tinjaju pod pepelom, kao zapretane potencije, čija će se snaga sutra rasplamsati i osvjetliti put sebi i drugima.

Nije dovoljno samo promatrati, treba za njih sve moliti da u nemirnim i plahovitim godinama ustraju i ostanu pod milosnim vodstvom Kristovim.

Pa, utisni Gospodine i Učitelju ovim Tvojim štíćenicima i prijateljima u ruke kompas i fenjer, da ne zablude i da ne zalutaju u modernoj apostatskoj džungli. Ne daj da se napajaju kojekakvim surogatima, kad im je pri ruci u svako doba, Tvoje bistro vrelo! Nemoj da umru od studeni, stojeći kraj peći Tvoje Ljubavi!

Čini mi se kao da iz nepoznatih daljina dolazi odgovor koji sam negdje pročitao:

»Ja neću urlati zajedno sa vukovima! Ja neću plivati niz struju! Ja neću biti čovjek prosječnosti. Rođen sam za više stvari!«

Don Zakej